

IX. SKOKOVI ETIMOLOŠKO-ONOMASTIČKI SUSRETI

Čakovec, 25. – 27. listopada 2018.

Mjesto održavanja

Hotel Park, Čakovec

Organizacijski odbor

Dunja Brozović Rončević

Anđela Frančić

Dubravka Ivšić Majić

Pavao Krmpotić

Ranko Matasović

Program

ČETVRTAK, 25. 10. 2018.

10.00 – 10.30 Registracija

10.30 – 11.00 Otvaranje skupa i pozdravni govor

11.00 – 12.30 Uvodna sesija

11.00 – 11.30

Ante Jurić (Zadar)

Primjenjivost kvantitativne metode u onomastici

11.30 – 12.00

Dunja Brozović Rončević (Zadar)

Etimologija i interpretativnost u lingvističkoj geografiji

12.00 – 12.30

Ante Matan (Pula)

Toponomastica etymologica communis Canfanarii

12.30 – 15.00 stanka za ručak

15.00 – 16.30 Antroponimija

15.00 – 15.30

Ankica Čilaš Šimpraga (Zagreb)

Antroponimija u Urbaru modruškom od godine 1486.

15.30 – 16.00

Domagoj Vidović (Zagreb)

Fond osobnih imena u stolačkome kraju od srednjovjekovlja do druge polovice XIX. stoljeća

16.00 – 16.30

Vladimir Horvat (Zagreb), Ivana Klinčić (Zagreb)

Imena u Belostenčevim tijelovskim propovijedima

16.30 – 17.00 stanka za kavu

17.00 – 18.00 Jadranske etimologije

17.00 – 17.30

Goran Filipi (Pula)

Novi pogledi na etimologiju ihtionima gavun

17.30 – 18.00

Maja Matasović (Zagreb), Ranko Matasović (Zagreb)

Etimologija nesonima Iž

PETAK, 26. 10. 2018.

9.30 – 11.00 Onomastika

9.30 – 10.00

Andjela Frančić (Zagreb)

Međimurska ojkonimija u Zrinskoj sibili

10.00 – 10.30

Branimir Brgles (Zagreb)

Zadar, Šibenik i Trogir u krizevačkoj županiji na prijelazu 15. stoljeća?

10.30 – 11.00

Suzana Todorović (Koper)

Hišna imena na Šaredu in Pomjanu v slovenski Istri

11.00 – 11.30 stanka za kavu

11.30 – 12.30 Slavica Hungarica

11.30 – 12.00

Mijo Lončarić (Zagreb), Ernest Barić (Pečuh), Karlo Gadány (Szombathely)

Hrvatska mikrotoponimija u Pomurju, Podravini i u gradiščanskih kajkavaca u Mađarskoj

12.00 – 12.30

Előd Dudás (Budimpešta)

Slavensko stanovništvo Zapadne Panonije u zrcalu toponima

12.30 – 15.00 stanka za ručak

15.00 – 16.30 Slavenske etimologije

15.00 – 15.30

Jadranka Gvozdanović (Heidelberg)

Etimologija riječi bân u jezikoslovnom i povijesnom kontekstu

15.30 – 16.00

Metka Furlan (Ljubljana)

Praslovansko *dětъ (in *dětę/ditę) kot besedotvorni in etimološki problem

16.00 – 16.30

Pavao Krmpotić (Zagreb)

Kajkavski vuditi „sušiti“ i tvorbeni obrasci praslavenskoga glagola

16.30 – 17.00 stanka za kavu

17.00 – 18.00 Onomastika

17.00 – 17.30

Dragana Novakov, Redžep Škrijelj (Novi Pazar)

Antroponomija nekih sela na Pešteru (XVIII i XIX vek) na starim nišanima

17.30 – 18.00

Joža Horvat (Zagreb)

Jesu li imena ovaca crne ovce među zoonimima u djelu Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primjetbami Frana Kurelca?

Večera za sudionike skupa

SUBOTA, 27. 10. 2018.

9.30 – 11.00 Adriatica

9.30 – 10.00

Vladimir Skračić (Zadar)

Bentonimi – toponimi morskoga dna

10.00 – 10.30

Nikola Vuletić (Zadar)

Nestali toponimi? Prilog poznavanju rapske povijesne toponimije

10.30 – 11.00

Marina Marasović-Alujević (Split)

Romanstvo i slavenstvo u toponimiji otoka zapadnog dijela splitskog akvatorija – prilog etimološkom istraživanju

11.00 – 11.30 stanka za kavu

11.30 – 12.30 Toponimija

11.30 – 12.00

Jožica Škofic (Ljubljana)

Mikrotoponimi s sestavino grič/hrib/gora/vrh/breg v slovenskih narečjih

12.00 – 12.30

Dubravka Ivšić Majić (Zagreb)

O metodologiji istraživanja predslavenskih toponima

12.30 – 14.30 stanka za ručak

14.30 – 15.30 Etimologija

14.30 – 15.00

Maslina Ljubičić (Zagreb)

O refleksima latinske imenice cratis i njezine umanjenice craticula u hrvatskome i drugim europskim jezicima

15.00 – 15.30

Ranko Matasović (Zagreb)

Jedna urnebesna etimologija

Posjet Muzeju Međimurja

Sažetci

Branimir Brgles

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, Zagreb

bbrgles@ihjj.hr

Zadar, Šibenik i Trogir u križevačkoj županiji na prijelazu 15. stoljeća?

Jedan od najvažnijih i najslabije istraženih kasnosrednjovjekovnih i ranonovovjekovnih slavonskih urbara popis je podložnika vlastelinstva i utvrde Velika iz 1519. godine.

U onomastičkoj se literaturi to vrelo spominje u kontekstu migracija stanovništva i prenošenja toponima s hrvatskoga juga u slavonsku ravnicu. Pritom se osobita pažnja nije toliko poklanjala analizi cjelovitoga vrela. Potječu li potvrde toponima Zadar, Šibenik i Trogir koje nalazimo na području spomenutoga vlastelinstva doista s početka 16. stoljeća te radi li se o pravim ojkonimima? Kakva se sve imena i priimci javljaju u tom vrelu? Izlaganje će odgovoriti na spomenuta pitanja te smjestiti opisanu problematiku u širi kontekst hrvatske onomastike i povijesti 16. stoljeća.

Dunja Brozović Rončević

Sveučilište u Zadru, Odjel za etnologiju i kulturnu antropologiju

dunjabr@gmail.com

Etimologija i interpretativnost u lingvističkoj geografiji

Ankica Čilaš Šimpraga

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, Zagreb

acilas@ihjj.hr

Antroponomija u *Urbaru modruškom od g. 1486.*

Urbar nastao 1486. godine, izvorno pisan glagoljicom, no sačuvan u kasnijim latiničnim prijepisima, jedno je od najvažnijih antroponijskih vrela iz 15. stoljeća. Dokument je nastao na području koje je u posjedu Frankopana od 1193. godine te koje je neko vrijeme bilo sjedište krčkih kneževa. Oni su stolovali u Tržanu, utvrdi na brdu u čijem se podnožju razvio Modruš u kojem je živjelo građanstvo, plemstvo i njihovi podanici. Dakle, riječ je o tada gospodarski, kulturno i društveno razvijenu kraju, području koje je u svakome smislu, uzimajući u obzir cjelokupnu njegovu povijest, bilo na vrhuncu svojega razvoja. Usto je Modruš 1460. godine postao važan centar crkvene uprave kada je onamo, bježeći pred Osmanlijama iz Udbine, svoje sjedište premjestio krbavski biskup.

Na modruškome području pismenostje bila na visoku stupnju, a hrvatski su tekstovi pisani glagoljicom. Kako su pri transliteraciji *Urbara* u latinicu zadržanefonološke, morfološke i tvorbene značajke imena, bez standardizacijskih zahvata primijenjenih u latinski pisanim srednjovjekovnim tekstovima, ali i mlađim vrelima na stranim jezicima, ovaj je urbar vrijedno vrelo za utvrđivanje karakteristika antroponomijskoga sustava u modruškome kraju u predtridentskome razdoblju. U radu će se analizirati struktura antroponomijske formule, inventar osobnih imena s obzirom na njihovu čestoću i jezično podrijetlo, odnos između imena svetačkoga i narodnoga podrijetla, izbor osobnih imena s obzirom na stalešku pripadnost nositelja te tvorbena svojstva osobnoimeninskoga sustava. Dobiveni rezultati omogućit će usporedbu s drugim hrvatskim područjima u tome razdoblju i time pridonijeti boljemu uvidu u hrvatsku antroponomiju u 15. stoljeću.

Előd Dudás

Eötvös Loránd Egyetem, Bölcsészettudományi Kar

dudaselod@gmail.com

Slavensko stanovništvo zapadne Panonije u zrcalu toponima

Izlaganje se usredotočuje na predstavljanje toponima slavenskog podrijetla u zapadnom dijelu Mađarske. Krajem 9. stoljeća Mađari su u zapadnoj Panoniji nailazili na slavensko stanovništvo s kojim su i nakon naseljenja zadržali intenzivne jezične kontakte. Rezultate tih kontakata, uz mnogobrojne slavenske posuđenice, predstavljaju i toponimi koje su Mađari preuzimali od Slavena. Slavenski toponimi odražavaju jezične inovacije koje upućuju da je zapadnu Panoniju u vrijeme dolaska Mađara naseljavalo južnoslavensko stanovništvo. Slavenski toponimi nisu dragocjeni samo za slavistiku, nego i za istraživanje mađarske povijesti budući da pomoću njih možemo precizno odrediti najveće slavenske naseobine, a iz dostupne onomastičke građe također dobivamo i informacije o naseljenosti zapadne Panonije krajem 9. stoljeća.

Literatura:

Baranya megye földrajzi nevei I-II. Szerk. Pesti János. Pécs: Baranya Megyei Levéltár, 1982.

Kiss Lajos, *Földrajzi nevek etimológiai szótára 1–2.* Budapest: Akadémiai Kiadó, 1981.

Kniezsa István, Die Sprache der alten Slawen Transdanubiens. *Studia Slavica Hungarica* 1. (1955), 29–47.

Kniezsa István, Charakteristik der slawischen Ortsnamen in Ungarn. *Studia Slavica Academiae Scientiarum Hungaricae* 9. (1963), 27–44.

Kniezsa István, *Magyarország népei a XI. században.* Budapest: Lucidus Kiadó, 2001.

Melich János, *A Honfoglaláskori Magyarország.* Budapest, 1925–29.

Somogy megye földrajzi nevei. Szerk. Papp László, Végh József. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1974.

Tolna megye földrajzi nevei. Szerk. Papp László, Végh József. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1981.

Vas megye földrajzi nevei. Szerk. Balogh Lajos, Végh József. Szombathely: Vas Megyei Múzeumok Igazgatósága, 1982.

Zala megye földrajzi nevei. Szerk. Papp László, Végh József. Zalaegerszeg: Zala Megye Tanácsának Végrehajtó Bizottsága, 1964.

Goran Filipi
 Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Filozofski fakultet
 gfilipi@unipu.hr

Novi pogledi na etimologiju ihtionima *gavun*

U članku se raspravlja o etimologiji ihtionima *gavun* (*Atherina hepsetus*). Polazi se od Vinjinih popisa u Jadranskoj fauni i Jadranskim etimologijama, obilato se citira sve što je Vinja pisao o tom nazivu, navodeći Skokovo mišljenje i mišljenja starijih etimologa indirektno (iz Vinje), a Skok se navodi i izravno. Osporava se rješenje koje daju Matasović et al. u Hrvatskom etimološkom rječniku, da bi se ponudilo vlastito. Da bi došao do rješenja autor je pocvio građu iz svih dostupnih čakavskih rječnika koji se tiču uzmorskih mjesta i, dakako, svih mletačkih repertoara, a preko ihtioloskih priručnika točno je odredio sam referent. Kako je naziv u nujužoj svezi sa sinonimom *agun* u članku se govori i o tom ihtionimu.

Andjela Frančić
 Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet
 afrancic@ffzg.hr

Međimurska ojkonimija u *Zrinskoj sibili*

Zrinska sibila jedna je od rijetkih dragocjenosti zrinsko-frankopanske baštine koja je nakon pogubljenja Petra Zrinskog i Frana Krste Frankopana ostala u Hrvatskoj. Riječ je o stihovanome bogato ilustriranom latiničnom rukopisu gatalačke knjige iz 17. stoljeća. Knjiga je prevedena (i prerađena) s mađarskoga jezika na hrvatski jezik ozaljskoga jezičnoknjiževnoga kruga. Nedavno je (2007.) pretisнутa, uz dodatak transkripcije cjelovitoga teksta te popraćena vrlo studioznim pogovorom Zvonimira Bartolića, pripeđivača pretiska.

U uvodnome se dijelu izlaganja o međimurskoj ojkonimiji u *Zrinskoj sibili* daju osnovne obavijesti o tome dragocjenom rukopisu zrinsko-frankopanske kulturne baštine – kratko se prikazuje povijest rukopisa, osvrće se na pretpostavke o njegovu autorstvu, sažeto se iznose rezultati dosadašnjega proučavanja teksta s fonološkoga, morfološkoga i leksičkoga motrišta.

Središnji je dio izlaganja posvećen bogatoj toponimiji *Zrinske sibile* s osobitim obzirom na međimursku ojkonimiju, koja je u njoj zastupljena s pedesetak potvrda. Međimurski se ojkonimi analiziraju s obzirom na fonološke, morfološke i sintaktičke značajke, uspoređuje se njihov zapis i oblik zasvijedočen u *Sibili* sa suvremenom međimurskom ojkonimijom, pokušava proniknuti u kriterije njihova odabira te pojavnost u određenim dijelovima toga zanimljivog uporabnog teksta.

Zaključni je dio sažet prikaz rezultata ojconomastičkoga istraživanja te najava daljnjega bavljenja toponimijom *Zrinske sibile*.

Metka Furlan
 Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
 Znanstvenoraziskovalni center SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
metka.furlan@zrc-sazu.si

Praslovansko *dětъ (in *dětę/ditę) kot besedotvorni in etimološki problem

Vprašanje nastanka psl. ijevskega kolektiva ženskega spola *dětъ ‘otročad’ (ob *dětę/ditę) še ni zadovoljivo rešeno. V referatu se bo na podlagi nominalnih tvorb z dentalno pripono v drugih ide. jezikih (sti., lat., het.) poskušalo pokazati, da je bila besedotvorna podstava zanj pide. pridevnik s pripono *-to-.

Jadrinka Gvozdanović
 Universität Heidelberg, Slavisches Institut
Jadrinka.Gvozdanovic@t-online.de

Etimologija riječi bân u jezikoslovnom i povijesnom kontekstu

U *Etimološkom rječniku hrvatskoga ili srpskoga jezika I* (JAZU 1971), Petar Skok je za natuknicu *bân* dao objašnjenje koje je ostalo u kasnijim etimologijama, tako i u *Etimološkom rječniku hrvatskoga jezika* (Matasović, Pronk, Ivšić, Brozović-Rončević 2016). Ova riječ se smatra posudenicom iz avarskoga *bajan ‚zapovjednik horde‘, a u sličnom obliku je zabilježena i kod Konstantina Porfirogeneta (βοάνος, βοεάνος).

Ovaj prilog se bavi pitanjem mogućeg izvora i puteva prenošenja leksema *ban(us)* polazeći od povjesnousporedne lingvističke analize te analize tekstova migracijskog i ranog postmigracijskog doba. Prvi dio daje kritičan pregled prethodnih istraživanja. Drugi dio istražuje mogućnost indoeuropskog podrijetla polazeći od korijena *b^heh₂- ‚govoriti‘, te značenjske ekstenzije u raznim grupama jezika. Pokazuje se da je pretpostavka o indoeuropskom podrijetlu opravdana. Treći dio ispituje pojavu lexema *banus* u latinskim rukopisima druge polovice prvog tisućljeća n.e. i uspijeva rekonstruirati put kojim je *banus* došao Hrvatima.

Vladimir Horvat

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet Družbe Isusove

vhorvat9@gmail.com

Ivana Klinčić

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji

iklincic@hrstud.hr

Imena u Belostenčevim tijelovskim propovijedima

Sastavljač monumentalnoga enciklopedijskoga rječnika *Gazophylacium* (1740.) pavlin Ivan Belostenec za života je u Grazu objavio zbirku od 10 tijelovskih propovijedi *Sacri sermones in sacratissimum festum Corporis Christi* 1772. godine. U tim propovijedima referira se na mnoge biblijske situacije iz Staroga i Novoga zavjeta, ali i na drugu kršćansku vjersku i stručnu teološku literaturu.

Iz svih tih izvora Belostenec spominje velik broj osoba, mjesta i naroda, pa propovijedi sadržavaju više stotina antroponima, toponima, etnonima i iz njih izvedenih riječi. Cilj je našega istraživanja prikazati bogatstvo i raznolikost onomastičkoga blaga u Belostenčevim propovijedima te dati njegovu iscrpnu filološku analizu. Za potrebe istraživanja ekscerpirali smo sve potvrde imena podijelivši ih na antroponime, toponime i etnonime. Potvrde smo podijelili i s obzirom na to je li ih Belostenec iz izvora na stranom jeziku preuzeo u izvornom zapisu ili je koristio hrvatske prilagođene varijante. Za prilagođena imena daje se dodatna raščlamba u širem jezično-povijesnom u kontekstu. Zaseban se dio analize odnosi na imena koja su grafijski preuzeta iz stranih izvornika kojima se Belostenec služio, ali za koja valja dati posebno obrazloženje o njihovoj vjerojatnoj fonetskoj realizaciji u kajkavskom književnom jeziku.

Joža Horvat

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, Zagreb

jhorvat@ihjj.hr

Jesu li imena ovaca crne ovce među zoonimima u djelu *Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primětbami* Frana Kurelca?

Svojim djelom *Imena vlastita i splošna domaćih životin u Hrvatov a ponekle i Srbalj s primětbami* (1867.) Fran Kurelac obuhvatio je imena različitih domaćih životinja. Budući da u hrvatskoj zonomastici imenima ovaca (*Ovis aries*) dosad nije posvećena dovoljna pozornost, u ovome istraživanju obrađuje se upravo taj tip zoonima. Korpus čini 270 različitih imena; od toga su 4/5 imena ovaca, a samo 1/5 imena ovnova. Obrada korpusa provedena je na nekoliko razina. Imena se najprije razvrstavaju prema kriteriju jezičnoga podrijetla riječi ili osnova od kojih su nastala, pri čemu se iz motivirajućih riječi neslavenskoga podrijetla iščitavaju i utjecaji drugih jezika i kultura. Slijedi klasifikacija prema semantičko-motivacijskome kriteriju, pri čemu se promatra doimenska semantika, tj. značenje riječi ili osnove od koje je

zoonim tvoren. Na tu razinu obrade nadovezuje se i klasifikacija prema tvorbenome kriteriju. Pri analizi i interpretaciji rezultata istraživanja nužno je oslanjanje na rezultate dosad provedenih zonomastičkih istraživanja da bi se ostvarili ciljevi – ustanovljivanje specifičnosti u imenovanju ovaca te utvrđivanje sličnosti i razlika između imenovanja ovaca i imenovanja drugih domaćih životinja (posebno konja i goveda).

Dubravka Ivšić Majić

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, Zagreb

divsic@ihjj.hr

O metodologiji istraživanja predslavenskih toponima

Predslavenski toponimi najstariji su sloj hrvatske toponimije, a predslavensko podrijetlo ponekad se pripisuje i toponimima koji ne pripadaju toj skupini. U izlaganju se govori o kriterijima za određivanje pripadnosti toponima predslavenskom sloju. Kriteriji se raščlanjuju i potkrepljuju primjerima. Raspravlja se o različitim metodološkim pristupima pri istraživanju predslavenskih toponima posvјedočenih u antičkim vrelima u odnosu na one posvјedočene u mlađim vrelima. Posebna se pozornost obraća na načine na koje je očuvan imenski kontinuitet predslavenskih toponima.

Ante Jurić

Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja

ajuric@unizd.hr

Primjenjivost kvantitativne metode u onomastici

Cilj je izlaganja prikazati, na primjeru terenskog toponomastičkog istraživanja koje sam nedavno proveo, mogućnost primjene kvantitativne metode u prikupljanju i obradi onomastičkih podataka. Od prvih primarno onomastičkih istraživanja do danas, onomastika se uglavnom može opisati kao pomoćna grana historijske lingvistike, kako po ciljevima tako i po metodologiji. Opća je značajka onomastičkih podataka to da oni, kao historijski jezični dokumenti par excellence, nisu pogodni za kvantitativnu analizu, čak ni onda kada se na prvi pogled može zaključiti da bi se temeljem relativne brojnosti pojedine vrste podataka mogli izvoditi zaključci koje se može argumentirati statistikom. Ilići, kako je to briljantno primijetio pionir kvantitativne metode u lingvistici: „*Historical documents survive by chance, not by design, and the selection that is available is the product of an unpredictable series of historical accidents. (...) Historical linguistics can then be thought of as the art of making the best use of bad data.*“ (William Labov (1994), *Principles of Linguistic Change. Volume 1: Internal Factors*, Blackwell, Oxford UK – Cambridge USA, str. 11). U istraživanju koje sam proveo, pokušao sam onomastičke podatke analizirati i sinkronijski, ne samo s ciljem razotkrivanja početnog stanja (etimologije), već i s fokusom na promjenu koja je u tijeku, koja

još nije dovršena. Metodologiju prikupljanja i analize podataka pokušao sam što je više moguće prilagoditi zahtjevima kvantitativne sociolingvističke (varijacionističke) metode.

Pavao Krmpotić

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

kmpavao@gmail.com

Kajkavski vuditi „sušiti“ i tvorbeni obrasci praslavenskoga glagola

U govorima triju narječja hrvatskoga jezika sačuvan je velik udio leksika naslijedenog iz praslavenskog jezičnog razdoblja. Govoreći o ovoj temi većina je istraživača u prošlom stoljeću uglavnom naglašavala leksičku arhaičnost čakavskoga narječja, nerijetko zanemarujući činjenicu da je i na hrvatskom sjeveru moguće pronaći mnogo potvrda naslijedenih praslavenskih leksema nepoznatih standardnom jeziku.

U izlaganju će se predstaviti primjer jednog takvog leksičkog arhaizma, naslijedeni glagol *vuditi* „sušiti“ (psl *vqditi) koji je potvrđen u više suvremenih izvora kajkavskih govora. Polazeći od etimologije i osnovnoga prijevojnog oblika korijena raspravit će se metoda klasifikacije tvorbenih obrazaca praslavenske glagolske (prezentske) tvorbe te prikazati distribuciju odraza psl. *vqditi u jezicima srednjoslavenskoga areala.

Mijo Lončarić

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb

mijo.loncaric@gmail.com

Ernest Barić

Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh

Karlo Gadányi

Savarijski sveučilišni centar, Odjel za hrvatski jezik i književnost

Hrvatska mikrotoponimija u Pomurju, Podravini i u gradičanskih kajkavaca u Mađarskoj

Ernest Barić u radu *Govor podravskih Hrvata* obuhvatio je i mikrotoponime tamošnjih hrvatskih sela. Žuža Meršić objavila je 1996. rad *Mikrotoponimija gradičanskohrvatskog naselja Židana*. Živko Mandić objavio je u časopisu *Onomastica folia croatica* opsežnije radove: 2001. *Bunjevačka mikrotoponimija u Mađarskoj* te 2004. *Hrvatska imena naseljenih mjesta u Mađarskoj*. Iako je u Mađarskoj mikrotoponimija popisana 60-ih godina 20. stoljeća u cijeloj zemlji, hrvatski mikrotoponimi drugih hrvatskih područja i mjesta u Mađarskoj nisu obrađeni.

Smatramo da je ovo prilika da se u prethodnom priopćenju prikaže hrvatska mikrotopnimija u Pomurju, u Županiji Zala, gdje hrvatski govori pripadaju međimurskom dijalektu, zatim u Podravini, te mikrotoponimija gradišćanskih kajkavaca, na Nežiderskom / Niuzaljskom jezeru (Neusiedler See, Fertő tó) na sjeverozapadu Mađarske. U Pomurju je desetak sela, od kojih neka imaju većinom hrvatska imena. Uz austrijski granicu dva su kajkavska sela (Homok / Umok i Vedešin). Dakle, to je hrvatska kajkavska mikrotopnimija u Mađarskoj, koje ima nešto i u Podravini.

Na temelju popisa mikrotoponima navodi se hrvatska mikrotoponimija po mjestima, u mađarskoj i hrvatskoj tradicijskoj dijalektnoj transkripciji. Na terenu treba verificirati zapisane toponime, u fonološkoj transkripciji, a redovno se na terenu nađe još veći ili manji broj imena rudina, koja nisu bila zapisana.

Hrvatska kajkavska mikrotonimija u Mađarskoj analizirat će se preliminarno strukturo-tvorbeno i leksičko-semantički. Cijelu građu treba monografski obraditi.

Maslina Ljubičić

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

mljubici@ffzg.hr

O refleksima latinske imenice *cratis* i njezine umanjenice *craticula* u hrvatskome i drugim europskim jezicima

Cilj je rada istražiti reflekse latinske imenice *cratis* ('pleter, lijesa, tor, obor') i njezine umanjenice *craticula* u hrvatskome i nekolicini drugih europskih jezika. U Mikaljinu rječniku zabilježen je oblik *krata*, čemu odgovara dubrovački *grata* ('rešetka'), te *kratikula*, *gratikula*, *gradikule*, *gradikulje* ('roštilj'). Iz srednjovjekovnoga latinskoga *crata*, *grata* u engleskome je nastala riječ *grate* ('a barred frame for cooking over a fire; fireplece'). U poljskome postoji *krata* 'Gitter; Karomuster'. U španjolskome je *grada* rešetka za razgovore u ženskim samostanima.

U hrvatskim primorskim govorima nalazimo mletacizam *gradele* 'rešetkasta sprava za pečenje na žeravici', a mletački predložak izravno nastavlja latinsku umanjenicu *craticula*. Alotrop ove posuđenice jest naziv za rebrenice, tj. prozorska krila s pokretnim rebrima koja omogućuju stalno zračenje i zaštitu od sunca. To je imenica *grilje*, koja je najčešće *plurale tantum*, javlja se u različitim likovima, a u pojedinim govorima može biti i u jednini. Njezin je predložak ven. *grilia*, odnosno talijanski *griglia* ('rešetka; rebrenice').

U hrvatskome nazivlju iz područja građevinarstva nalazimo *grilaž* 'potporni temelj od ukriž postavljenih greda' (< fr. *grillage*), ista riječ u rudarstvu označuje izlaganje visokom temperaturama, pečenje, dok se kao kulinarski termin odnosi na preprženi šećer od kojega se prave bomboni i preljevi za kolače. Istoga je etimona i novija posuđenica, hrv. *gril* 'roštilj', koja je angлизam (< engl. *grill* < fr. *gril* < stfr. *grail*), a postoji i izvedenica hrv. *grilati* (njem. *grillen*). Ova je engleska posuđenica ušla i u brojne druge jezike (npr. talijanski, njemački, poljski, češki, mađarski) te je možemo smatrati europeizmom.

Marina Marasović-Alujević
 Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet
mmarasov@ffst.hr

Romanstvo i slavenstvo u toponimiji otoka zapadnog dijela splitskog akvatorija – prilog etimološkom istraživanju

Istražujući toponimiju Šolte, Drvenika, Ploče, Čiova i drugih otoka koji pripadaju zapadnom dijelu splitskog akvatorija, susreli smo se s nekolicinom predhrvatskih, odnosno starih romanskih toponima koji su postali etimološki neprepoznatljivi u mjeri da je nekim od njih u literaturi pripisano slavensko podrijetlo. Tako, na primjer ime pješčane uvale *Perna* na otoku Drveniku Skok povezuje s hrvatskim apelativom 'pero', mada je ono, prema našem mišljenju, nastalo konverzijom latinskog apelativa *perna* u značenju 'dagnja', 'periska', ili pak ime uvale *Garbine* na Ploči koje izvodi od apelativa 'grba' umjesto od 'garma', predslavenskog postanja. Nedvojbeno hrvatsko podrijetlo Skok pripisuje i imenu otoka Čiovo, zabilježenog u dokumentima kao *Čihovo*, za koje smatramo da je nastalo od pridjeva *čihata* u značenju 'bočata (voda)', kao izvedenica na *-ata* od latinskog *sipho-onis*. Toponimu *Krknasi* na otoku Drveniku čije je romansko podrijetlo Skok prepoznao (<lat. *circinus* 'okrugao') opravdavajući ime okruglim izgledom otočića, pripisali smo drugačije podrijetlo prema geografskom terminu *krklant* koji se odnosi na zaobljeni vrh nekadašnjih dvaju poluotoka. Pretpostavljamo da je iste motivacije i toponim *Kuknara* koji se odnosi na izduženi poluotok zaobljena vrha na susjednoj Ploči, a koji Skok derivira iz latinskog *cycinus* u značenju 'labud'. S obzirom na to da se dosadašnja istraživanja ovog prostora nisu vršila na terenu, nakon našeg istraživanja mogli smo ispraviti pripisane etimologije i kod nekih toponima hrvatskog postanja. Takav je na primjer slučaj kod toponima *Soline*, imena uvale na otoku Drveniku koje nije motivirano imenom grada Solina nego apelativom 'sol'. Podrijetlo imena otočića *Orud* Skok izvodi od apelativa 'oruđe' umjesto od ribarskog termina 'oruo' koji je izišao iz aktivnog leksika, a odnosi se na rano i kasno doba dana. Predslavensko podrijetlo prepoznali smo i kod nekolicine toponima na otoku Šolti, kao npr. *Saskinja* < lat. *saxum* 'hrid', *Brke* < lat. *verticata* 'ustrmita', *Promine* < lat. *prominens* 'stršeći', *Šipova* < lat. *sipho* 'vodeni kotao'.

Ante Matan
 Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Filozofski fakultet
amatana@me.com

Toponomastica etymologica communis Canfanarii

O toponimiji je Kanfanara i Kanfanarštine dosad pisalo, ili se bar dijelom dotaklo toponima i etimologije, više autora, počevši sa Schiavuzzijem, koji je dajući uglavnom povijesne podatke, vrlo kratko poglavlje posvetio nekim toponimima, po naizgled slobodnom izboru; potom Gravisi, koji piše o topnomastici područja Limskog zaljeva, Ivetač navodi petnaest toponima u Kanfanaru i okolici u svojim *Istarskim toponimima*. U svojoj knjizi o demografskim kretanjima s početka 18. st. Jelinić također posvećuje jedno poglavlje

toponimiji Kanfanarštine. Naposljetku, Klara Buršić Matijašić izvrsno je i iscrpno obradila toponimiju prapovijesnih gradina Kanfanarštine. Koristeći se korpusom navedenih autora, uz dodatne pisane izvore i kartografske podatke, osustavljuje se i klasificira toponimija područja i dopunjuje etimologijom u skladu s mogućnostima. Etimologije su toponima vrlo zanimljive, a ona pučka izrazito dovitljiva, pa će se ovdje nastojati nadopuniti postojeći materijal onom, za ovu temu nužnom, jezičnom komponentom. Područje nastanjeno još od prapovijesti ima više zanimljivih toponima i raznih tumačenja njihova postanka, kao što su Kanfanar, Maklavun, Jural, Barat, Lim(ski zaljev), Dvigrad. Na izlaganju će naglasak biti upravo na etimologijama.

Maja Matasović

Sveučilište u Zagrebu, Hrvatski studiji

mmatasovic@hrstud.hr

Ranko Matasović

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

rmatasov@ffzg.hr

Etimologija nesonima Iž

Ime otoka *Iž* do sada nije bilo etimološki uvjerljivo protumačeno. U ovom se radu predlaže grčka etimologija ovoga imena, budući da se *Iž* (i u povijesnim izvorima zabilježene varijante *Ež*, *Jež*) mogu pravilno izvesti iz grčkoga **Aigiós* ili **Aigíē (nēsos)* „kozji (otok)“. Predloženi glasovni razvitak (gr. **gi* > hrv. ž) ima podudarnost u odrazu riječi *žāl* koja dolazi od gr. *aigialós* „žal“, a za odraz gr. *ai-* > hrv. *i-* usp. *Igalo*, što također dolazi od gr. *aigialós*. Značenjske su usporednice posvjedočene u grčkoj nesonimiji (npr. otok *Polýaigos* u Kikladama pored Mila i Kimola, čije ime znači „s mnogo koza“), dok među hrvatskim nazivima otoka sličnu motivaciju nalazimo u imenu *Kozjak* (nenaseljeni otočić u Ilovičkim vratima). Možemo pretpostaviti da su na otoku Ižu u doba grčke kolonizacija Jadran stanovnici držali koze, kao što su i u novije doba ondje stada koza uzbunjali stanovnici obližnjeg hrvatskog priobalja.

Ranko Matasović

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet

rmatasov@ffzg.hr

Jedna urnebesna etimologija

U ovom se radu predlaže nova etimologija riječi *ürnebēs*, koja je do sada ili ignorirana, ili nije ispravno protumačena u etimološkoj literaturi. Ova se riječ izvodi iz talijanske fraze *urlo besso* „budalasto urlikanje“, gdje je pridjev *besso* „budalast, lud“ danas zastario, no dobro je posvjedočen u tekstovima 14. – 16. stoljeća. Budući da je riječ *ürnebēs* najranije zabilježena kod dubrovačkih autora, a potom većinom u južnim i

istočnim štokavskim govorima, zaključuje se da se proširila iz Dubrovnika, u čijem je urbanom govoru bilo mnogo talijanizama.

Alternativne etimologije, npr. izvođenje iz (*u-r̥v-nebes-, Bezljaj 1976-2007: II: 217) odbacuju se kao neuvjerljive.

Literatura:

Bezlaj, France 1976-2007. *Etimološki slovar slovenskega jezika I-V*, Ljubljana: SAZU i Inštitut za slovenski jezik.

Dragana Novakov

Državni univerzitet u Novom Pazaru, Departman za filološke nauke
dragananovakov1@yahoo.com

Redžep Škrijelj

Državni univerzitet u Novom Pazaru, Departman za filološke nauke
rskrijelj@np.ac.rs.

Antroponomija nekih sela na Pešteru (XVIII i XIX vek) na starim nišanima

U ovome radu reč je o antroponomima orijentalnog porekla sa najstarijih nišanâ koji su se mogli naći i raščitati na mezarjima nekih sela sa Peštera (jugozapadna Srbija). Predmet našega istraživanja bili su nišani iz sledećih pešterskih sela: Doliće, Žabren, Duga Poljana, Trijebine, Čitluk, Pružanj, Borišiće, Bare, Ugao, Međugor, Janča, Muhovo, Ljutaje, Bijele Vode, Caričina, Šare, Rasno, Vrsjenice i Tuzinje. Vremenski raspon koji je obuhvaćen istaživanjem jeste XVIII i XIX vek.

Za ovu priliku nećemo predstaviti i opisati celokupan antroponomski sloj na Pešteru iz pomenutih selâ, nego donosimo samo sažeti prikaz jer su mnogi od spomenika delimično ili potpuno oštećeni, prelomljeni, utonuli u zemlju ili obrasli mahovinom, te su neki natpisi, pojedine grafeme ili lekseme na njima nažalost, ostali nejasni ili neraščitani.

Opšti deo rada obuhvata sažeti pregled pešterske istorije, analizu nekadašnje i današnje teritorijalne rasprostranjenosti, kao i osvrt na poreklo porodicâ. Drugi deo rada temelji se na terenskim istraživanjima autorâ i analizi raščitanih antroponomima. Potom smo izdvojili primere nišanâ sa najzanimljivijim natpisima koje smo pronašli, a koji odražavaju narodni jezik pešterskoga kraja.

Na osnovu celokupnog raznovrsnog materijala možemo videti da se osim odraza supstratskoga starijega sloja (kada su u pitanju i mnogi toponimi) u antroponomima nalaze tragovi i albanskoga i slovenskoga porekla i to u ponekom sufiksu, osnovi ili celom imenu. Stoga je često bilo teško napraviti jasnu granicu pri određivanju nekog antroponima jer je višeslojnost njihova odlika.

Pisma najstarijih nišanâ u proučavnom periodu (XVIII i XIX vek) jesu cirilica, osmansko (starotursko) i latinica, a često je prisutna i kombinacija dvaju pisama. Na primer, na nekom nišanu javlja se osmansko (starotursko) pismo, a ispod toga preveden tekst koji je

bio češće na cirilici. Međutim, primećeno je da je već krajem XIX i početkom XX veka pismo ovih spomenika više latinica, a danas je isključivo latinica.

Znatan deo bogatog epigrafskog materijala u ovoj, zlatnoj pešterskoj auri do danas nije naučno obrađen, što je slučaj pre svega sa natpsima na grobnim belezima koji čine predmet ovoga rada. U toj građi odražava se i istorija i narodni jezik i etnicitet i pismo, kao i prožimanje različitih jezikâ i kulturâ. A ovaj prilog predstavlja težnju da se ta neistražena pešterska onomastička slika, i na ovaj način upotpuni.

Vladimir Skračić
Sveučilište u Zadru
vskracic@unizd.hr

Bentonimi – toponimi morskoga dna

Morski svijet i morsko dno su općenito u denominaciji slabije zastupljeno od kopna. Na to nedvosmisleno upućuje i (ne)postojeća onomastička terminologija. Postoji, međutim, unutar „morske“ toponimije jedna skupina toponima kojoj dosad nije posvećena gotovo nikakva pozornost. Riječ je o bentonimima – toponimima morskoga dna. Na morskom dnu se nalaze brojne konfiguracije, vidljive i nevidljive, koje ribari, pomorci, a ponekad i kartografi imenuju i u načelu vrlo pedantno lociraju.

O ovom zemljopisnom prostoru u hrvatskoj toponomastici pisalo se malo ili sporadično. Osobno sam o tome objavio nekoliko skromnih priloga, a stanovit napor napravljen je i u izdanjima biblioteke *Onomastica adriatica*, osobito u sedmoj knjizi, *Toponimija Šibenskog otočja*. Budući da namjeravam o ovoj temi napraviti jedno veće i obuhvatnije istraživanje, nakana mi je predstaviti ga ovom prilikom u obliku preglednog rada.

Dva su osnovna cilja. S jedne strane pokušat ću predstaviti leksički fond kojim se koristi ova specifična skupina toponima, a s druge, jezične postupke s pomoću kojih se gradi identifikacijski sustav pomorskih referenata. Slaba vidljivost, slaba poznatost i teška dostupnost podmorskih konfiguracija imaju za posljedicu pomanjkanje jedinstvenih termina za istu stvarnost, odnosno upotrebu istog termina za najrazličitije sadržaje (jednima je sika duboko pod morem, drugima je na razini mora, trećima je sam obalni rub, a nekim čak i svaki manji otok). S druge strane, potpuno se različiti jezični oblici odnose na jednake podmorske konfiguracije (nagli prijelaz s plitkog u duboko more zove se od točke do točke: abis, staza, kadija, prag, greda, banak, itd). Istina je da ovakvo imenovanje nije samo po(d)morski specifikum, ali je sasvim izvjesno - i to ću pokušati pokazati - da u ovom semantičkom polju dolazi do izražaja na sasvim osobit način.

Naime, gotovo sve što je imenovano u moru, preneseno je na ovaj ili na onaj način s kopna. Gotovo ni jedan naziv za neki talasozoonim nije „tipično morski“. S obzirom na to da je jedan od bitnih semova mora dubina, slaba ili potpuna nevidljivost dna, to je jedan od najčešćih postupaka u identifikaciji posezanje za vidljivim, to jest za onim što okružuje nevidljivi podmorski referent. A to su otoci, vrhovi, rtovi, izrazite formacije na obali i tome slično. Dovođenjem ovih konfiguracijskih sastavnica u nekakav odnos, određuju se pravci

koji vode prema podvodnom referentu, pa je posljedično tome i toponimski lik najčešće sastavljen od jezičnih jedinica koje imenuju vidljivo, a ne nevidljivo.

Jožica Škofic

ISJFR ZRC SAZU Ljubljana in UP FHŠ Koper

guzej@zrc-sazu.si

Mikrotoponimi s sestavino *grič/hrib/gora/vrh/breg* v slovenskih narečjih

V prispevku bodo predstavljeni slovenski narečni apelativi s pomenom 'grič' (SLA V552, HJA 1379 *brežuljak*, *humak*, *brdašce* (*humka*)), 'hrib' (SLA V553, HJA 1375 *brijeg*, *brdo*), 'gora' (SLA V555, HJA 1360 *planina*, *gora*), 'vrh (gore)' (SLA V574, HJA 1364 *vrh*) in 'breg' (SLA V561, HJA 1358 *brdo*, *brijeg*) in njihova raba v zemljepisnih lastnih imenih/toponimih. Izbrani pojmi označujejo oblikovanost naravne in kulturne krajine, značilne za prostor na stiku jadranskega, alpskega in panonskega sveta.

Gradivo, zbrano z enotno anketno metodo v izbranih krajevnih govorih Slovenskega lingvističnega atlasa (SLA) bo omogočilo primerjalno analizo narečnega gradiva na vseh jezikovnih ravninah – fonološki, morfološki, leksični (z etimologijo) in sintaktični.

Zbrano apelativno gradivo bo nadgrajeno z raziskavo toponimov, ki vsebujejo izbrane apelative tega pomenskega polja (npr. travnik *Xrí:p*, gozd *Vè:lk xri:p*, gozd *Za Xrí:bam*, travnik *U Xrí:bo*, pozidan nerodoviten hrib *Rò:zmanou xri:pčák*, gozd *Kamni:tən xri:bac*). Mikrotponimi bodo analizirani tako na fonetični in morfološki ravnini kot na besedotvorni in besednovezni ravnini (npr. *Za Xrí:bam* ← *za ‘za, zadaj’ + *xrib* ‘gorski greben, hrbet’ z narečno gorenjsko končnico *-am* v I sg.), posebna pozornost bo namenjena motivaciji poimenovanj (npr. *Rò:zmanou xri:pčák* – hrib, ki ga je splaniral neki Rozman, da so tu lahko zgradili hiše).

Izbrani toponimi bodo predstavljeni tudi na tematskih jezikovnih kartah.

Literatura in viri:

Slovenski lingvistični atlas (gradivska zbirka na Inštitutu za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU v Ljubljani). Zаписи крајевnih говоров за SLA. Arhiv Dialektološke секције ISJFR ZRC SAZU.

Slovenski lingvistični atlas 2: kmetija. 1: Atlas, ur. Jožica Škofic, Mojca Horvat, Karmen Kenda-Jež, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2016 (Jezikovni atlasi).

Slovenski lingvistični atlas 2: kmetija. 2: Komentarji, ur. Jožica Škofic, Matej Šekli, Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2016 (Jezikovni atlasi).

FLU-LED – ledinska in hišna imena: www.ledinskaimena.si.

RAGOR – hišna imena: www.hisnaimena.si.

KLINAR, Klemen, 2011–: *Kako se pri vas reče?* (zbirka knjižic).

KLINAR, Klemen, GERŠIČ, Matjaž, 2014: Traditional house names as part of cultural heritage. *Acta geographica Slovenica*, 54/2, 411–420.

KLINAR, Klemen, ŠKOFIC, Jožica, ŠEKLI, Matej, PIKO-RUSTIA, Martina, 2012: *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen: projekt FLU-LED v okviru Operativnega programa Slovenija–Avstrija 2007–2013*. Jesenice: Gornjesavski muzej.

SNOJ, Marko, 2009: *Etimološki slovar slovenski zemljepisnih imen*. Ljubljana: Modrijan.

ŠEKLI, Matej, 2008: *Zemljepisna in osebna lastna imena v kraju Livek in njegovi okolici*. (Linguistica et philologica, 22). Ljubljana.

Suzana Todorović

Univerza na Primorskem, Fakulteta za humanistične študije

suzana.todorovic@upr.si

Hišna imena na Šaredu in Pomjanu v slovenski Istri

Prispevek obravnava hišna imena v dveh krajih slovenske Istre, in sicer na Šaredu nad Izolo in na Pomjanu v zaledju Kopra. Šaredski (domače *šaredinski*) in pomjanski govor prištevamo k šavrinski podnarečni skupini slovenskega istrskega narečja. To je poleg istrobeneščine edino narečje, ki ga govorijo Istrani v severozahodni Istri. Na Šaredu in Pomjanu (poleg številnih priseljencev) živijo domačini, ki se v vsakdanjem življenju z družinskimi člani in sovaščani pogovarjajo v narečju in v izročilu ohranjajo tudi domača hišna poimenovanja. Ta še vedno uporabljajo predvsem starejši vaščani. Avtorica je z narečeslovno raziskavo v omenjenih vaseh zbrala hišna imena, nastala iz ledinskih, krajevnih in osebnih imen ter priimkov ali vzdevkov.

V prispevku so izpostavljene razlike pri imenovanju hiš (družin) v Šaredu, ki je bil do konca 19. stoletja skoraj neposeljen (popis iz leta 1869 beleži le dvaintrideset prebivalcev), in Pomjanu, kjer je zgodovina naseljevanja veliko starejša. Prav zato so tu poimenovanja številčnejša in bogatejša. Medtem, ko smo na Šaredu zapisali predvsem imena, ki razkrivajo poreklo prebivalcev, na primer *Glemčani*, *Doljani*, *Rakitljani* ipd., smo na Pomjanu slišali poimenovanja kot *Pər Gunjača*, *Pər Malnarce*, *Pər Vikića*, *Pər Kapetana*, *Pər Šolćoke* i dr.

Domagoj Vidović

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovje, Zagreb

dvidovic@ihjj.hr

Fond osobnih imena u stolačkome kraju od srednjovjekovlja do druge polovice XIX. stoljeća

U radu se obrađuju osobna imena u stolačkome kraju od srednjovjekovlja do sredine XIX. stoljeća na temelju različitih vrela: od *Poimeničnoga popisa sandžaka vilajeta Hercegovine* s konca XV. stoljeća, preko popisa vlasnika zemljišta početkom i *Stanja duša župe Dubrave* koncem XVIII. stoljeća do *Stanja duša župe Stolac* iz 1864. Na temelju se uvida u fond te povjesnojezičnih podataka nastoji rasvijetliti dijalektološka slika stolačkoga kraja u predmigracijskome razdoblju, opisati jezične mijene prouzročene migracijama te odraze vjerskih odnosa u antroponomiji. Naglasak se u radu stavlja fond kršćanskih, narodnih i stranih nemuslimanskih muških imena čiji je razvoj, iz povjesnih i društvenih razloga, moguće pratiti od srednjovjekovlja do današnjih dana.

Nikola Vuletić

Sveučilište u Zadru, Centar za jadranska onomastička istraživanja

nvuletic@unizd.hr

Nestali toponiimi? Prilog poznavanju rapske povjesne toponimije

Pripremajući monografiju *Toponimija otoka Raba*, kao i prilikom izrade sedam monografija koje su dosad izišle u nizu *Onomastica Adriatica*, ekipa Centra za jadranska onomastička istraživanja dužnu je pažnju posvetila povjesnoj toponimiji. Ekscerpirali smo građu iz većega broja vrela koja Skok nije koristio. Tom smo prilikom opazili da u rapskim izvorima s prijelaza iz srednjeg u rani novi vijek broj toponimskih likova opada, dok u izvorima iz istog razdoblja svjedočimo znatnom porastu broja toponimskih likova na sjevernodalmatinskim (zadarskim i šibenskim) otocima. Ovu ćemo pojavu nastojati protumačiti u svjetlu spoznaja o društvenoj i gospodarskoj povijesti Raba. Nadalje, utvrdili smo da za nezanemariv broj povjesnih toponima nema suvremenih potvrda. Ovo se odnosi kako na toponime romanskog, tako i na one slavenskog porijekla. Stanje je tim zanimljivije, što se neki od ovih toponima u izvorima spominju razmjerno često i pritom označavaju važne referente (velike pašnjake, polja, izvore itd.), npr. *Cameschaglo, Capurgno, Carsechi, Drendoli, Falar, Lauro/Loro, Luch/Lich/Lico, Mira de Zupagni/Muros Iupani, Monchi, Monte Machier, Muchia, Olmexe, Polmone, Valzeto, Valplana*. Ova i druga „nestala“ imena nastojat ćemo ubicirati, utvrditi koja su imena zasjela na njihovo mjesto te, u mjeri u kojoj je to moguće, raspraviti njihovo postanje.